

verba. *Ad quod quum Titularios omnes, & illos de Plebibus paratos, Deo gratias, invenissem, vos Cardinales, qui ut quondam Scribæ & Pharisei populares, ita istos in perditionem mittitis omnes, ita hinc manere adhuc cerno rebelles.* Clariss. Mabillonius Sæculo V. Benedicino, pag. 486. *Titularios, Beneficiatos interpretatur: illos de Plebe, Paræciarum Rectores: Cardinales verò, qui scilicet in Ecclesia Cathedrali incardinati erant.* Sed videndum, an Titularii potius appellati fuerint Parochi Urbis Veronensis: *Plebani, Parochi Rurales: Cardinales, Canonici Cathedralis.* Infra de Titulis loquar. Quæ sententia si firmo pede steter, intelligimus, necesse minime fuisse, Canonicos alicui Parochiali Ecclesiæ præfuisse, ut Cardinalitio titulo fruerebatur. Verùm, uti præfatus sum, tenebrosus videtur is locus. Et quando Mabillonii interpretatio probanda sit, quum non alii Plebium Rectores mihi credantur, quàm Parochi matricibus Ecclesiis ruri præfecti: sub nomine Cardinalium venirent Canonici, qui simul urbanarum aliquot Paræciarum fuissent Rectores. In Concilio Meldensi, Anno DCCCXLV. Canone 66. statutum videas: *Ut Titulos Cardinales, in Urbibus, vel Suburbis constitutos, Episcopi canonice & honeste ordinent & disponant.* Ita ex vetustis monumentis novimus, fuisse Cardinales in Ecclesiis Constantinopolitana, Aquilejensi, Beneventana, Pisana, Asteni, Bergomate, Senensi, Vercellensi, Capuana, Salernitana, Aurelianensi, Vifontina, Magdeburgensi, ac Londinensi, ut alias omitam.

Ego verò ab ea opinione nondum discedo, quam supra innui, videlicet Cardinales illos, qui extra Ecclesiam Romanam iis temporibus occurrunt in nonnullis Ecclesiis, Parochos etiam fuisse, aut alicui Capellæ aut Diaconiz præse-

Astos, non verò meros Canonicos: hoc est singulis eorum simul sacræ alicujus Ædis titulum fuisse collatum. Apud Ughellium Tomo 3. Ital. Sacr. in Episcop. Florentin. subscribunt Instrumento exarato Anno Christi DCCCCLXIV. nonnulli Florentiæ Ecclesiæ Canonici, uno hoc titulo decorati; at quinque ex eis se Canonicos & Cardinales inscribunt. Cur discrimen istud? nisi quia illi tantum Canonici, hi & Canonici & Parochi, quorum nempe regimini Ecclesia aliqua commendata fuerat. Alteram Chartam refert ibidem Ughellius, Anno MLXXIII. scriptam, in qua Raynerius Florentinæ Ecclesiæ Episcopus Monasterio Ancillarum Dei confert sive confirmat Ecclesiam Sancti Johannis Baptiste Cardinalem, in honorem Sanctissimi Petri, non longe a Florentina Urbe positam ad Orientalem Portam. Scilicet, ut ego interpretor, Ecclesia illa ad ea usque tempora ad Cathedralē Ecclesiam Sancti Johannis Baptiste pertinebat, & Canonico regenda tradebatur, qui propterea Cardinalis titulum ex illa Ecclesia referebat. Ita Anno Christi MCVIII. Raynerius alter, Senensis Episcopus, Canonicis Lucensibus Sancti Frigidiani tradidit Ecclesiam Sancti Martini Cardinalem, juxta Burgum Senensis Civitatis positam, ejusque Ecclesiæ Xenodochium. Hæc autem Ecclesia ex iis erat, quæ Rectori stabili titulo ibi manenti, Cardinalis titulum conferebant. In Tabulario Capituli Canonicorum Regiensium exsistunt Literæ Petri Episcopi, quibus ille unam Plebem ruralem, & alteram Ecclesiam urbanam Archipresbytero majoris Ecclesiæ pro more Prædecessorum suorum confirmat. Quibus illis verbis usus fuerit, animadvertite ex ipso textu, quem ex Historia Regiensis MStæ Fulvii Azzarii descripsi.

Bulla Petri Regiensis Episcopi, confirmantis Porfilio Archipresbytero Cathedralis Ecclesiæ Plebem de Cerreto, aliaque jura, Anno 1188.

IN nomine Domini nostri Jesu Christi. Anno ejus Millesimo Centesimo Octuagesimo Octavo, die Mercurii ultimo exeunte Mense Madii, Indictione VIII. Petrus Dei gratiæ sancte Regiensis Ecclesiæ Episcopus, ac provisor indignus. Si dignis nostrorum fidelium prebuerimus assensum, devotionis fidelitatis... eos offerre minime dubitamus: unde omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ, nostrisque fidelibus, presentibus scilicet & futuris notum fore volumus, quendam Ecclesiæ nostræ Canonicum & Archipresbiterum eidem Ecclesiæ nominæ Porfilium nostram supplex petendo addidisse fraternitatem, quatenus ei anticum Beneficium, quod habuerunt Archipresbiteri a nostris Prædecessoribus confirmaremus, & novum largiremur. Unde tua fili Archipresbiter, servicia considerantes, Plebem de Cerreto cum Capella sua de Monticello, & Ecclesiam Sancti Petri de Civitate Regii cum omni jure suo, & omnibus pertinentiis, & Mansum de Cadregnano in Curte Albineti, qui detinetur per Artiolum & Martinum & consortes eorum, & medium Mansum in Masenzatico, qui detinetur per Oldevrandos & Tinellum, & Mansum unum in Civitate in Plebe Quarantule, qui detinetur per Rodulfinum & ejus consortes, & Mansum de Brolo, qui

est in Insula Luzaria, qui detinetur per filios Gandulfi de Cellis & eorum consortes, & Mansum unum alium in eadem Insula, qui est in Villa, quæ dicitur Villa Gberti Rataldi, & detinetur per Faletinos & Tulios: quæ omnia cognovimus antecessores tuos detinuisse, nostra largitate concedimus, largimur, & confirmamus tibi, & tuis successoribus in perpetuum. Insuper donando addimus tibi ac tuis successoribus in perpetuum Decimam, quam habemus in Curte Rivi juxta Campaniolam, quæ colligitur per Ciriolum; ut habeas in perpetuum tu Archipresbiter Porfilius, & tui successores, & fruaris cum omnibus accessionibus & ingressibus & redditibus eorum & earum in integrum, sine omni nostra, nostrorumque Successorum contradictione vel molestatione: & facias quicquid tibi oportunitate fuerit. Si quis autem hanc nostræ constitutionis, largicionis, confirmationis paginam infringere temptaverit, maledictionem Dei Patris omnipotentis, & Filii, & Spiritus Sancti habeat. Et ut hoc verius habeatur, & firmitus ab omnibus Successoribus nostris credatur, propria manu nostra firmavimus; & hoc per Janellum filium quondam Americi Notarium nostrum Tabelionem fieri jussimus.

Actum Regii in Capella Sancti Andree feliciter.
Testes